І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
в Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
в Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК — ЧЕТВЕР, 30-го СІЧНЯ 1975 — ЦЕНТІВ 20 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK — THURSDAY, JANUARY 30, 1975 — No. 20. VOL. LXXXII.

Річниця Незалежности України в Норт Дакоті

Проголошення Дня Української Незалежности в Норт Дакоті. На фото сидять (зліва): голова Відділу УККА Богдан Макарук, губернатор Артур А. Линк та д-р Антін Жуковський, віцепрезидент УККА та почесний голова стейтового Відділу УККА в Норт Дакоті. Стоять (зліва): секретар Відділу УККА пані Агнета Паланюк, Ким Малковська, Давид Спринчинатик, Михайло Цуклич, Лері Масловський, Павло, Петрик і Лавра Юрик.

Вісмарк, Н. Дак. (УККА). — Згідно з повідомленням голови стейтової Філії УККА д-ра Антона Жуковського в Норт Дакоті відбулося врочисте відзначення Річниці Незалежности України за таким пляном: 16 січня 1975 року губернатор стейту Артур А. Линк підписав Проклямацію, визначаючи день 22 січня 1975 „Днем Незалежности України" в стейті Норт Дакота та закликав населення стейту долучитися до цих святкувань.

Вже 12 січня вислано лисмації були присутні представники громад і Філії УККА: д-р Антін Жуковський, Богдан Макарук, Агнета Паланюк, Павло Петрик, Мих. Цуклич, Л. Масловський, Давид Спринчинатик і дві дівчині середньої школи К. Малковська і Л. Юрик.

Вже 12 січня вислано листи до обох сенаторів і конґресмена у Вашинґтоні з проханням відзначити цю річницю в Сенаті і Палаті Репрезентантів. В неділю, 26 січня, перед полуднем були торжественні Служби Божі в намірені українського народу, а по полудні на чотирьох найбільших американських радіостаціях мали бути надані спеціяльні радіопрограми, присвячені роковинам Незалежности України. Цю програму зарекордували ще 21-го січня д-р Жуковський спільно з пп. Масловським і Сринчинатиком.

До всієї американської преси вислано пресові повідомлення про 22 січня, як День Незалежности України, копії проклямації Губернатора і повідомлення про радіопрограми. Також секретар Філії УККА пані Паланюк вислала понад 300 особистих запрошень слухати цю програму.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В КОЛОРАДО

У п'ятницю, 17-го січня 1975, губернатор Колорадо Р. Д. Лемм у приявності української делеґації підписав проклямацію, проголошуючи 22-го січня Днем Української Незалежности в тому стейті. На фото — церемонія підписання проклямації губернатором Леммом (сидить). Стоять (зліва): голова делеґації осаул Українського Вільного Козацтва П. Поржи-Олексієнко, М. Медведський, студенти І. Жеребецький, Леся Волянська, Ю. Бозьо і М. Бозьо, відома письменниця М. Блох та студент І. Фіґлюс. Церемонія відбулася в бюрі губернатора в Денвері.

Апель 22 Січня в Пластовій Станиці Ню Йорку

Ню Йорк (Маруся Дармограй) — Місцева Пластова Станиця відзначила Святочним Апелем роковини проголошення Самостійної і Соборної Української Держави.

Минулої неділі, 26-го січня, перед полуднем в залі Українського Народного Дому зібралися пластова молодь, старшина та батьки. Свято почалося відспіванням пластового гимну. По звітуванні, писар станиці відчитала святочний наказ, в якому сказано про значення цього найбільшого українського національного свята. Універсалами 22 січня 1918 і 1919 років Українська Народна Республіка стала незалежною і соборною державою. З цією датою пов'язана боротьба українського народу за свою кращу долю. Із Визвольними Змаганнями 1918-1921 років, боротьба українського народу за свою державність не закінчилася; вона продовжується. Завданням пластової молоді є допомагати українському народові в його змаганнях за здобуття права на власне, вільне, ні від кого незалежне життя. Зокрема ті пластуни, котрі ходять до середніх шкіл, коледжів і університетів повинні поширювати вірні інформації серед свого оточення про український нарід та його боротьбу за самостійність — сказано в наказі.

По наказі, пластова молодь виконала монтаж, що його уложила пл. сен. Евстахія Гойдиш спеціяльно для відзначення 22 січня. В монтажі були виведені герої української новітньої доби — Леся Українка, Симоненко, Чупринка, Стефаник, Петлюра, Митрополит Шептицький, Іван Франко, Ліна Костенко та Валентин Мороз, які своїми творами причинилися до розбудження національної свідомости українського народу. Сьогодні на українських землях ведеться боротьба з окупантами за право свобідно жити на своїй рідній землі. Всіх українців лучить велика любов до своєї батьківщини — України.

При нагоді святкування, численні пластуни одержали пл. відзначення, а нововписані діти до Пласту дістали хустинки.

Свято закінчено відспіванням національного гимну. Опісля пластуни відійшли до церкви св. Юра, щоб взяти участь в торжественній Службі Божій, що була відправлена в намірені українського народу.

Президент Форд вимагає додаткової допомоги для Південного В'єтнаму і Камбоджі

Вашинґтон. — У спеціяльному посланні, пересланому Конґресові у вівторок, 28-го січня, президент Джералд Форд закликав законодавців схвалити для Південного В'єтнаму і Камбоджі додаткову військову допомогу, твердячи, що без цієї допомоги ці країни не зможуть успішно боротися проти комуністичної агресії. Хоча лідери обох Палат Конґресу вже раніше поінформували Білий Дім, що майже неможливо буде переконати законодавців схвалити додаткові суми, то президент Форд все одно закликав Конґрес в поточному фіскальному році збільшити військову допомогу для Сайґону на 300 мільйонів долярів, а для Камбоджі на 222 мільйони. Коментуючи послання Президента, Кіссінджер вказав на факт, Кіссінджер вказав на факт, що Конґрес сам раніше проголосував, що військова допомога для Південного В'єтнаму повинна виносити 1 більйон долярів, але опісля призначив тільки 700 мільйонів. Тепер президент Форд тільки вимагає, щоб Конґрес додав 300 мільйонів дол., щоб загальна сума допомоги таки виносила 1 більйон долярів — сказав Г. Кіссінджер. У своєму посланні до Конґресу президент Форд гостро натаврував Північний В'єтнам за нарушення паризьких мирових договорів. Він заявив, що Ганой продовжує посилати на територію Південного В'єтнаму військові частини, танки, артилерію тощо та старається „розв'язати в'єтнамську проблему зброї", а не згідно з постановами паризьких мирових договорів.

Законодавці шукатимуть компромісу в справі зменшення імпортів нафти

Вашинґтон. — Демократичний конґресмен Ел Уллман, голова Комісії засобів і заходів Палати Репрезентантів, у вівторок, 28 січня, повідомив кореспондентів, що спеціяльна комісія, яка складається із лідерів Конґресу і голів конґресових комісій, старатиметься випрацювати компромісовий плян зменшення імпортів нафтових продуктів, щоб оминути конфронтацію із Білим Домом. Цю заяву Уллман виголосив після конференції, в якій взяли участь президент Форд і чільні демократичні законодавці. Як відомо, минулого тижня Президент підписав проклямацію, згідно з якою 1-го лютого мито на одну бочку імпортованої нафтової ропи мало б збільшитися на одного доляра, а 1-го березня і 1-го квітня має зрости ще по одному долярові. День після цієї проклямації Комісія засобів і заходів Палати Репрезентантів проголосувала відкласти на 90 днів встановлення цих митних підвищок. Новостворена спеціяльна конґресова комісія старатиметься підшукати компромісову розв'язку, щоб запобігти конфронтації між Президентом і Конґресом. У вівторок, 28 січня конґресмен Уллман також представив свій власний плян щодо зменшення податків, який дуже різниться від пляну президента Форда.

Цієї суботи і неділі в Торонті відбудеться пленарна сесія Секретаріяту СКВУ

Торонто. — В найближчу суботу і неділю, 1 і 2-го лютого, тут відбудеться пленарна сесія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців. Із З'єднаних Стейтів Америки в сесії візьмуть участь члени Секретаріяту: Йосип Лисогір, Ігнат Білинський, проф. д-р Богдан Гнатюк, проф. Іван Вовчук, проф. д-р Матвій Стахів, о. В. Базилевський та мґр Іван Базарко, який є членом Контрольної Комісії СКВУ і напередодні сесії, в п'ятницю 31-го січня, візьме участь у перевірці діловодства Секретаріяту СКВУ. У пленарній сесії візьмуть участь також ті члени Секретаріяту СКВУ що їх делеґували міжкрайові організаційні надбудови.

ГОЛОСНИЙ МОВЧАЗНИЙ ДЗВІН...

Джерзі Сиѓі. — В цьому надгудсонському місті, як і в кожному, є багато дзвонів, але в останніх днях найголосніше загомонів дзвін української католицької церкви свв. апп. Петра і Павла, який вже від багатьох років мовчить. Також і тепер загомонів цей дзвін не сам своїм звуком, але загомоніло про нього, як його вкрали з подвір'я місцевої української парафіяльної школи і опісля поліція його віднайшла. Широко поінформував про це на своїй першій сторінці місцевий щоденник „Джерзі Джорнел" минулої суботи, 25 січня. Газета називає цей дзвін історичним, бо його 83 роки тому спроваджено з Европи до однієї із найстарших українських церков в Америці, власне для української католицької церкви свв. Петра і Павла, встановленої тут в 1880 році. Дзвін цей довгі десятиріччя скликав місцевих українців католиків до їхньої церкви, збудованої в 1900-му році на „долині міста" в безпосередньому віддалені від канцелярії УНСоюзу і „Свободи", але ту церкву 12 років тому закупила велика сусідня фабрика Колґейт і її розібрала, а церкву свв. Петра і Павла перенесено до новозбудованого шкільного будинку при Бентлі евеню. Проте, на новій будівлі немає вежі для дзвону і заки її побудують, дзвін лежав на шкільному подвір'ї, звідкіль його і вкрадено минулого четверга. Поліція знайшла дзвін на складі металевих уламків та повернула його власникові, заарештувавши та передавши судові двох злодіїв.

Два мадярські дисиденти знайшли спільну мову з представниками режиму

Будапешт. — „Ню Йорк Таймс" з 29-го січня ц. р. інформує, що два видатні мадярські вчені, які знаходились під постійною загрозою і поліційною контролею від часу їхнього п'ятиденного переслухання органами безпеки в листопаді м. р. і яким закидали протидержавну агітацію, — знайшли спільну мову з представниками уряду Кадара та надіються, що вони зможуть продовжувати свою працю у вільніших умовинах. Один з дисидентів, Іван Шелений, заявив пресовим кореспондентам, що він має обіцянку уряду на дозвіл еміґрувати до Великобританії разом з дружиною і дітьми, другий, Георгій Конрад, бажає й далі залишитися в Мадярщині, але з запевненням свобіднішого руху і виїзду за кордон, головно до ЗСА. Останній має також обіцянку, що довго задержувана цензурою його книжка появиться друком у Мадярщині. Досі деякі його книжки появлялися тільки в ЗСА в перекладі на англійську мову. Обидва дисиденти заявили, що вони надіються, що уряд додержить свого слова до 31-го січня ц. р., бо такий реченець був представниками уряду в погодженні з ними визначений. Конрад і Шелений належать до так званого лівого крила інтелектуалістів, які в противагу урядовій настанові намагалися вільно виявляти свої думки не тільки у розмовах, але також у своїх писаннях. Вони однак не вважали себе опонентами теперішнього першого секретаря комуністичної партії Мадярщини Яноса Кадара, якого вони окреслюють „реформістом теперішньої адміністрації" і який, згідно з опінією Конрада, користується великою популярністю серед мадярського населення. Вони однак гостро виступають проти партійних бюрократів, які „завели надії мадярського народу".

Вісім професорів-дисидентів в Юґославії звільнено з праці

Беоґрад. — Республіканський парлямент Сербії звільнив з праці без жадного оправдання вісім професорів з факультету філософії в Београдському університеті, які, мовляв, виступали проти офіційної лінії комуністичної партії Юґославії. Кілька попередніх спроб звільнити з праці цих же професорів натрапляли на труднощі, головно через спротив професорів інших факультетів. Треба було змінити університетський чартер, що й зроблено, щоб дати можливість республіканському парляментові діяти згідно з його бажанням. Згідно з інформацією в „Ню Йорк Таймсі," звільнені професори мали б очолювати рух спротиву, який намагався злібералізувати теперішню політику комуністичного уряду. Цей рух був спричинником студентських заворушень, які відбулися в 1968 році, але від того часу, рух, згідно з тією ж інформацією, обмежувся тільки до факультету філософії, в якому діяли звільнені професори.

Звільнені професори це: Михайло Марковіч, Любомір Тадіч, Міладін Зілотіч, Загорка Пасіч-Голубовіч, Светозар Стояновіч, Драґолюб Мікуновіч, Тріва Індіч і Небойса Попов.

Акція проти згаданих професорів і їхнє звільнення з праці викликали протести і негодування в колах західніх інтелектуалістів. Д-р Роберт С. Коген, професор філософії в Бостонському університеті, заявив, що звільнення вісьмох професорів Београдського університету вказує на кризу в середині комуністичної партії Юґославії, тим більше, що звільнені були відомими в міжнародному інтелектуальному світі та користувались великою пошаною науковців на Заході.

Відложено конференцію міністрів закордонних справ держав Західньої Півкулі

Буенос Айрес. — У понеділок, 27 січня, арґентинський уряд повідомив уряд ЗСА та уряд 22 інших держав Західньої Півкулі, що відложує на неозначений час конференцію міністрів закордонних справ цих країн, яка мала відбутися в Буенос Айресі в березні цього року. Арґентинське міністерство закордонних справ заявило, що причиною відложення цієї конференції є те, що південно-американські держави вважають, що новий торговельний закон ЗСА, підписаний президентом Фордом 3-го січня ц. р., встановляє надто гострі обмеження на імпорт продуктів із цих країн. Венесуеля та Еквадор зокрема обурені на ЗСА, бо новий торговельний закон встановив, що ці дві країни не можуть одержати статусу „упривілейованої держави" в торговельних взаєминах, бо належать до Організації держав-експортерів нафти. Речники Державного департаменту заявили, що ЗСА „дуже розчаровані" рішенням Арґентини відложити конференцію міністрів закордонних справ, бо вважають, що цей крок може пошкодити відносинам між ЗСА та країнами Південної Америки. Речники американського уряду вже раніше твердили, що 90 відсотків усіх продуктів, експортованих Еквадором і Венесуелею до ЗСА, є все одно вільні від будь-якого мита, але ця заява не переконала уряду південно-американських країн. Арґентинське міністерство закордонних справ недвозначно натякнуло, що конференція міністрів закордонних справ не відбудеться, аж поки Конґрес ЗСА не усуне з торговельного закону „дискримінаційні постанови". У вівторок, 28 січня, державний секретар Генрі Кіссінджер заявив, що хоча відкликання конференції загрожує „новому діялогові" між ЗСА і Південною Америкою, розпочатому рік тому, то він все одно плянує відвідати Арґентину і кілька південно-американських країн ще перед квітнем. Він сказав, що Білий Дім і Державний департамент самі критикували цю частину нового торговельного закону, яка встановляє обмеження на торгівлю з Еквадором і Венесуелею, але зміни можуть бути введені тільки Конґресом. Кіссінджер сказав, що Америка ще рік тому обіцяла не вживати „натисків проти своїх сусідів", але надіється що ці сусіди також не натискатимуть" на ЗСА.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА

Іміґраційна і Натуралізаційна Служба пригадує всім мешканцям ЗСА, які не є громадянами, що вони протягом місяця січня зобов'язані зареєструватися, зголосивши свої адреси цій Службі. Формулярі можна одержати в кожному поштовому уряді, а також у всіх бюрах Іміґраційної і Натуралізаційної Служби.

АКАДЕМІК САХАРОВ ВИМАГАЄ ВІД КҐБ ПРИПИНЕННЯ ПОГРОЗ І ШИКАНІВ ПРОТИ НЬОГО І ЙОГО РОДИНИ

Паризький Міжнародний комітет захисту прав людини оприлюднив текст звернення академіка А. Д. Сахарова до КҐБ, в якому сказано:

„Голові Комітету Держав-ву.

20-го грудня я дістав ву. 20-го грудня я дістав лист від мітичної російської християнської партії, що містив у собі погрози на адресу мого зятя Єфрема Янкелевича і мого однорічного внука. Автори листа погрожують розправитися з ними, якщо я буду продовжувати свою громадську діяльність. Зміст і ввесь тон цього листа свідчать цілком очевидно, що він складений вашими співробітниками з метою залякати мене і примусити замовкнути. Я можу припускати, що моя мовчанка особливо істотна якраз тепер, в сучасних міжнародних і внутрішніх обставинах.

День перед тим, я дістав повідомлення від ОВІР'а, що Янкелевичу і його дружині відмовлено подорож до ЗСА, куди їх запрошував президент Массачусетського Технологічного Інституту. Їх заява до цього часу лежала без розгляду двадцять місяців. Цей збіг обставин не може бути випадковим. Я можу присягнути, що члени моєї родини є закладниками, засобом тиску на мене. Це знову підтвердилося сьогодні.

Два ваших співробітники, підстерігши мого зятя на вулиці, буквально повторили ті ж погрози йому і моєму внукові, супроводжуючи їх найбільш добірною лайкою, і вимагали припинити діяльність, кажучи: „Скільки разів попереджувати?" (Маленький додаток, — вони казали: „ми доберемося до тебе і до твого сина, ти будеш лежати мертвий на цій помийниці.")

Рік перед тим, погрози на адресу членів моєї родини я чув від ваших співробітників, які виступали під виглядом палестинців. Моя дружина тоді ж чула ці погрози від слідчого Сишикова, одягненого в офіційну уніформу вашого відомства. Араби - палестинці, слідчий КҐБ, лжехристияни, вуличні хулігани... Коло замкнулося.

Я вимагаю припинити тиск на мене. Я вимагаю припинити цькування і загарантити безпеку членів моєї родини. Не ганьбіть ваше відомство ще й погрозами на життя дітей, подібно, як це практикувалося в сталінські часи. В цих обставинах, що витворилися, відповідальність за які несе ваше відомство, я вимагаю негайного дозволу на подорож в ЗСА Єфремові Янкелевичу, його дружині Тані Семеновій і їх синові на неозначений час, але з совєтським паспортом, який дає їм право повернутися на батьківщину, коли це стане можливим для їх безпеки.

Цілковито ясно, що вони закладники. Єдиний спосіб припинення цієї форми тиску на мене — негайна віза для них. Я вимагаю також негайного дозволу моїй дружині на подорож в Італію для лікування. Я вимагаю не порушувати мій міжнародний телефонний зв'язок. Я вимагаю припинити судові і несудові переслідування моїх друзів, в тім числі арештованого 27-го грудня Сергія Ковальова.

Посилаючи вам цього листа, я одночасно роблю його предметом розголосу і звертаюся до світової громадськости за підтримкою і захистом" — сказано в датованому 6-го січня ц. р. листі А. Сахарова до голови КҐБ Андропова.

У Запоріжжі немає щіток до зубів

Запоріжжя. — „Чи раптом не подвоїлася кількість зубів у громадян Запоріжжя?" — питає П. Корягин в „Ізвестиях" з 25-го січня, що раптом забракло зубних щіток у місті. — „Чи вони одноразово почали чистити зуби двома, трьома, а то й чотирма щітками?". Отже, кому сміх, а кому майже сльози, бо такої дрібної речі, але необхідної, годі знайти на полицях крамниць. І радить дописувач використовувати натомість для чистки зубів: „Їжачка — щітку, що нею миється пляшки, щіточку для фарбування брів, щіточку для рук, або щіточку для змітання крихіт із столу або... щітку від електромоторів".

Дрогобичан оскаржують, але не слухають їхніх скарг

Москва. — „Ізвестія" з 23-го січня подають повідомлення секретаря Львівського обкому Компартії, що після докладного розгляду недоліків у роботі відділу збуту Дрогобицького заводу автомобільних кранів партком заводу притягнув винних „до строгої партійної відповідальности". Ця справа почалася два місяці тому, коли в „Ізвестіях" появився фейлетон - скарга „Бідні родичі" ленінградського замовця - покупця крану. Серед винуватців опинився директор заводу Махоркін, його заступник Папп, начальники відділів технічної контролі Авлонін та збуту — Леськів. Керівників заводу покарано „за недоліки в роботі відділу збуту", за недотримання обіцянок відтранспортувати замовлену річ замовникові, за недоброякісні фабрикати (деяких деталів бракувало, або вони не були змонтовані разом) і за „незадовільну організацію прийому відвідувачів". Але... В тій самій статті - фейлетоні „Бідні родичі" писалося і про інші, значно суттєвіші недомагання, і то такі, що стосуються не лише спорадичних замовців - відвідувачів заводу, але всього Дрогобицького населення. Нема в Дрогобичі їдальні, де можна б пообідати, нема вільних кімнат в готелі, де можна б переночувати: „в пошуках нічліга приїжджий тратить час до вечора. І ночує частіше всього на двірці", на вокзалі, — як сказано у фейлетоні, — і очевидно в сидячому стані, просто на лаві, в почекальні. Нема в Дрогобичі і місць, де можна перебути час, розважитися... щоб не мокнути на доші, і нема познак, що „обком компартії" спішить ці „недоліки" усунути.

ДОПОВІДЬ В ОбВУА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Старанням місцевого Відділу ОбВУА відбудеться тут в суботу, 1 лютого, о год. 5:30 пополудні в горішній залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу сходини місцевих членів з доповіддю ред. І. Кедрина-Рудницького на тему „Криза в Америці". — Після доповіді дискусія.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Бумеранґ повертається

Валентин Мороз у своєму „Замість останнього слова" далекозоро і майже пророчо перестерігав однаково жорстоких, як і туполобих совєтських режимників, що їхній новий і посилений похід проти українського відродження повернеться бумеранґом проти них самих. У тому ж слові Мороз і вияснив режимникам, чому тепер випробувана Сталіним та іншими їхніми попередниками зброя репресій, арештів, судів і знущань за національні почування та національну гідність повертається тепер бумеранґом проти самих режимників: часи змінилися!

Вони справді змінилися, і в багатьох відношеннях змінилися дооcновно. Морозові, Чорноволові, Плющеві чи іншим українським дисидентам тепер уже не пришити нічого з того, що пришивалося їхнім батькам: „петлюрівство", „куркульство" чи якесь інше „попівство". Ці молоді інтелектуалісти народилися, виросли та виховались уже в совєтській системі, поодинокі з них перейшли рафінований процес комсомольського чи партійного пропаґандивного споліскування мозку, а в усіх своїх виступах вони обстоюють та домагаються єдиного: респектування та здійснювання постанов паперової совєтської конституції та пошанування закону. Тим часом, режимники називають це „антисовєтською пропаґандою", і за це судять та карають. Мороз зробив логічний висновок: з цього може вийти тільки бумеранґ. „Кожен раз, як тільки на українському горизонті з'являється щось живе, ви кидаєте в нього камінцем. І кожен раз виявляється, що то не камінець а бумеранґ. Він обов'язково повертався і бив по... вас" — сказав Мороз у своєму „Замість останнього слова". Але совєтські режимники, замість того, щоб, свого власного спасіння ради, послухати Мороза, вони запроторили його на тортури до Владимірської тюрми. Окупантський бумеранґ, кинений в Мороза, ще з більшою силою повернувся проти тих, що його кинули.

На наших очах здійснюється і друга пророча пересторога Мороза, що всілякі намагання режимників сховати українське відродження та його творців в мордовські ліси чи в'язниці, знову ж повернеться бумеранґом і це побачить світ. „Ви хотіли згасити і замість того — підлили масла в вогонь. Ніщо так не сприяло пожвавленню громадського життя в Україні, як ваші репресії. Ніщо так не привернуло увагу людей до процесів українського відродження, як ваші суди. Правду кажучи, саме ці суди і показали широкій публіці, що на Україні знову ожило громадське життя. Ви хотіли сховати людей у мордовські ліси, а замість того виставили на величезну арену — і їх побачив цілий світ!.." — сказав і цілком правильно передбачив Мороз. Відгомін у світі вже самої акції в обороні жорстоко засудженого і тортурованого того ж Валентина Мороза можна б сьогодні зібрати вже в кілька томів.

Але, на цьому далеко не кінчиться. Заповідженим Морозом бумеранґом була недавня стаття Солцберґера в „Н. Й. Таймсі", про що вже була мова на цьому місці. Могутнім і сильним та болючим бумеранґом полетіла в совєтських поневолювачів стаття Джона Дорнберґа в „Бостон Сандей Гловб" з 19-го січня ц. р. про те, що „Націоналізм в Совєтському Союзі — киплячий казан", в якій окремо згадується про Мороза, як про „найбільш відому справу" боротьби українського та інших поневолених народів Совєтського Союзу проти російського шовінізму, в результаті чого „деякі спостерігачі заповідають націоналістичну експльозію в СССР протягом одної декади".

Випущений в останніх роках совєтськими поневолювачами новий камінь в українське відродження таки справді повертається в них самих. Ми, українці у вільному світі, маємо багато нагод і можливостей причинитись до того, щоб удар цього поверненого бумеранґу совєтські поневолювачі відчули якнайболючіше.

Успішно випробувано гарматні кулі, керовані проміннями „Лейзера"

Вашинґтон. — Американські збройні сили успішно випробували нові гарматні кулі, керовані променями „Лейзера", які на думку Пентагону можуть зовсім змінити ролю, яку у війні відіграє артилерія. Нові кулі, напрям яких може бути змінений вже під час полету, можуть бути вживані проти рухомих об'єктів, наприклад, танків. У понеділок, 27 січня, в стейті Ню Мексіко переведено досліди, під час яких нові гарматні кулі поцілили танк, який їхав 20 миль на годину і який був віддалений три милі від гармати.

М. Сосновський

КИТАЙСЬКА НАДПОТУГА НА ОБРІЇ

Даючи звідомлення про „Працю уряду", китайський прем'єр Чжоу Ен-лай наголосив дуже виразно, що ціль китайської внутрішньої і зовнішньої політики є „упродовж найближчих 20 років чи більше розбудувати Китай у могутню модерну соціялістичну державу". Мало того, такий ідеал записано у новій китайській конституції, де у вступі говориться, що „китайський народ є цілком впевнений в тому, що під керівництвом Китайської комуністичної партії він знищить ворогів дома і за кордоном і переможе всі перешкоди на шляху будівництва Китаю у могутню соціялістичну державу з диктатурою пролетаріяту, щоб в цей спосіб зробити більший вклад у справу людства".

Звідомлення Чжоу Ен-лая кидає багато світла не тільки на самі китайські великодержавні аспірації, але розкриває шляхи, що ними компартія хоче вести Китай у боротьбі за „перше місце" між державами світу. Поминаючи менший чи більший пропаґандивний аспект окремих тверджень Чжоу Ен-лая, треба мати на увазі, що з усіх народів світу китайці справді мають чи не найбільші об'єктивні передумови перетворити свою країну у світову надпотугу, перед якою з тінь можуть відійти такі сьогоднішні надпотуги як ЗСА, чи СССР. В гру входить не тільки величезна територія з потрібними природними багатствами, а й близько вже 800 мільйонів людей, які упродовж історії виявили свою незвичайну працьовитість і життєздатність. Це — треба припускати, — й мав на увазі Чжоу Ен-лай, коли говорив про крутий поворот у китайській історії і про те, що за останні десятиріччя Китай з „відсталої та убогої" країни почав перетворюватися у модерну індустріялізовану націю.

Виконання господарських плянів

У своєму звідомленні Чжоу Ен-лай широко поінформував про досягнення Китаю на господарському відтинку за останні роки. „Ми перевиконали третій п'ятирічний плян і з успіхом виконаємо четвертий п'ятирічний плян. Наша країна мала задовільний збір зерна за час останніх 13 років", — говорив він. Згідно з даними Чжоу Ен-лая, у порівнянні з 1964 роком Китай в 1974 році збільшив сільсько-господарську продукцію на 51 відсоток. Виробництво зерна збільшилося на 140 відсотків, а бавовни на 470. Таким чином, хоча населення Китаю досягнуло близько 800 мільйонів осіб, тобто зросло на 60 відсотків від часу комуністичного перевороту, пощастило „забезпечити основне запотребування населення на харчі і одяг".

Розвинулася теж китайська промисловість. Зріст промислової продукції за час від 1964 року оцінюється на 190 відсотків. Виробництво сталі збільшилося на 120 відсотків, вугілля — 91 відсоток, нафти — 650 відсотків, електричної енергії — 200 відсотків, хемічних добрив — 330 відсотків, тракторів — 520 відсотків, бавовняної пряжі — 85 відсотків і хемічного волокна — 330 відсотків. За останню декаду закінчено будівництво 1,100 великих і середніх промислових проєктів, а також досягнуто технічної вмілости у такій мірі, що можна було випродукувати власну водневу бомбу та започаткувати виробництво і запуск штучних супутників Землі.

Господарські пляни на майбутнє

Спираючися на досягненнях за останню декаду, китайське комуністичне керівництво опрацювало плян господарського розвитку країни на час до 2,000 року, тобто на наступне чвертьсторіччя. Як поінформував Чжоу Ен-лай, розвиток китайської національної економіки передбачається у двох фазах: до 1980 року і до кінця нашого сторіччя. Перша фаза фактично вже розпочалася третьою п'ятирічкою і вона триватиме ще повних 15 років. Згідно з заявою китайського прем'єра, „упродовж першої фази треба буде розбудувати незалежну і відносно суцільну промислову і економічну систему... друга фаза принесе завершення суцільної модернізації сільського господарства, промисловости, національної оборони і науки та технології ще перед кінцем сторіччя так, що у висліді наша національна економіка опиниться у передових рядах у світі".

Чжоу Ен-лай поінформував, що відповідно до такої довгоречинцевої господарської проєкції Державна рада Китаю накреслить 10-річний плян, п'ятирічні і річні пляни, а завданням партійних і державних чинників буде подбати, щоб всі ці намічені пляни були реалізовані у визначеному реченці. „Ми повинні опрацювати наш національний економічний плян за такою схемою пріоритетів: сільське господарство, легка промисловість, важка промисловість. Ми повинні дати повну свободу для ініціятиви на центральному і льокальних рівнях управління під об'єднаним загальнодержавним плянуванням" — заявив китайський прем'єр.

З'ясовуючи свій плян, Чжоу Ен-лай апелював до китайських мас виявити якнайбільше зусиль на шляху реалізації плянів, щоб в цей спосіб „зламати імперіялістичну бльокаду і протистоятися з успіхом соціял-імперіялістичному (тобто совєтському) натискові".

Готовість використати протиріччя у світі

У своїх плянах китайські комуністи виразно розрахо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Чапленко

ПРО НАШІ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

I

Ця тема заклюнулась у моїй голові ще тоді, коли я вперше прочитав у журналі „Веселка", що вона призначена „для дітей кожного віку". Я тоді бачив лише окремі числа цього журналу, а після того уже багато років його не бачив і через те не можу сказати, як редакція здійснила цю дуже загальну формулу, чи вона клясифікувала матеріяли, роблячи для цього окремі відділи або куточки для кожного певного віку дітей чи, може, якось інакше. А це розрізнювання матеріялу мусіло б бути, оскільки в межах дитинства наявні різні ступні психічного розвитку. З цими проблемами я стикався, навчаючи дітей у початкових та середніх школах, а також у „робітфаках", де вчилися дорослі з „дитячими" знаннями. Це останнє я згадую для того, щоб не спустити з уваги не просто розвиток дитини, а її шкільний, освітній розвиток, оскільки в культурних країнах діти не розвиваються без цього чинника. Зважав я на це й як письменник, коли писав такі речі для дітей, як „Жива іграшка", „Юрків загай", „Жижа дивовижа", „Муся", та оповідання про дітей „Увесь-денечки". (Ці два жанри треба розрізняти: твори про дітей написані для дорослих, такий характер мають т. зв. дитячі оповідання С. Васильченка, більшість із Винниченкової збірки „Намисто").

Уже на еміграції, тут, в Америці, я також зіткнувся з проблемами писання для дітей, юнацтва та молоді (про ці дві останні вікові категорії буде в мене мова далі). У 60-их роках до мене звернувся редактор журналу „Крилаті" Б. Гошовський і запропонував написати для цього журналу серію статтей про українську мову. Цього журналу я перед тим не бачив, а з листа ред. Б. Гошовського виходило, що він призначений для дітей молодшого віку, і я написав дві перші „оповідки про нашу мову" (це був загальний заголовок для всіх моїх оповідок, які пізніше, за пляном редактора Гошовського, мали вийти книжечкою). „Ну, що б, здавалося, слова?" та „Рідна й чужа мова", з поясненнями наприкінці тексту здогадно незрозумілих для дітей слів. Ці оповідки - мініятюрки були надруковані в ж. „Крилаті" за вересень 1967 р. Але, яке ж було моє здивування, коли я побачив надруковану поряд з моїми оповідками нотатку Леся О. „Асирійська мова і... (крапки в оригіналі — В. Ч.) українська мова". У цій же нотатці була мова не тільки про сучасну „азійську країну Ірак", яка, як зазначив автор, „кожному з нас відома", а й про давню „Асирію", про етимологію цього слова, як також про „українську назву Аральського моря", яке нібито „лежить на південному сході України, ближче до сучасного Іраку". Наводячи ці абсурдні твердження, я не маю на увазі показати їхню абсурдність (вона зрозуміла й без мого „коментаря"), а хочу тільки відзначити, що мої оповідки й ця нотатка призначені для читачів різного освітнього рівня. Я не хочу поставити це й на докір ред. Б. Гошовському, одному з небагатьох у нас добрих редакторів дитячих видань, це міг бути якийсь недогляд з його боку, а далі ми побачимо, що й його турбувала розглядувана в цій статті проблема. Та й з інших матеріялів, уміщених у тому числі, я зрозумів, що це видання призначене не тільки для дітей (на одній із сторінок навіть уміщено весільну світлину з підписом „Сумівське подружжя"). Але в ньому ж я знайшов і сторінку для найменших дітей під назвою „Дитяче віконце". Проте, той факт, що мої оповідки надруковано не в цьому „віконці", переконав мене, що мені треба орієнтуватися на вищий віковий і освітній рівень. Я написав про це редакторові і після цього став писати „поважніше". А наявність отого „віконця" та, зокрема, звернення редакції до читачів з просьбою писати, що вони вважають корисним і потрібним у журналі, а що зайвим, продовжувати „Дитяче віконце", чи, може, замість нього ввести сторінки „молодшого юнацтва" (число за жовтень 1967 р.), свідчать, як я натякнув вище про те, що й ред. Б. Гошовський мав клопіт із цими питаннями.

Пізніше в цьому журналі справді появилися „сторінки для молодшого юнацтва", але від цього він не перестав бути таким „безобличним", бо не можна в одному виданні задовольнити потреби дітей, підлітків і молодь. Не знаю, яким цей журнал став пізніше, бо я встиг надрукувати в ньому лише кілька оповідок. Ред. Б. Гошовський відійшов від цього видання, а новий його редактор Д. Чайковський замінив мене як автора оповідок П. Кізком. Як упорався з цією проблемою П. Кізко, я не знаю, бо мені перестали тоді цей журнал висилати.

Звичайно, за нормальних національних умов такого клопоту немає, бо тоді видають окремі журнали для різних вікових і освітніх категорій молодих читачів, а ми тут, у розпорошенні, не можемо цього робити. Або, може, ніхто своєчасно, коли в нас були більші, ніж тепер, можливості й потреби в таких виданнях, не подумав про це. Та й я (хоч і мав у голові відповідні думки для цієї теми) після отого мого усунення від співпраці в журналі „Крилаті" багато років мовчав, не мавши відповідного стимулу для прилюдного виступу.

Та от нещодавно я знову зіткнувся з цим нашим клопотом. Одна наша жіноча організація задумала видати англомовну енциклопедію „Україна", призначену для молоді, а її редактор звернувся до мене, щоб я написав для цього видання статтю „Українська мова". Таку статтю я й надіслав йому наприкінці 1974 р., але в останніх днях січня цього 1975 р. він мені її повернув, рішуче її засудивши. І от, власне, ця справа й примусила мене написати оцю статтю, поставити це питання на розгляд нашої громадськости. Цей редактор написав оро мою статтю так (подаю, зберігаючи його правопис і мовостиль): „Але в такій формі, в якій вона є, вона занадто складна для Енциклопедії для молоді (два останні слова він підкреслив — В. Ч.). Ця книжка розрахована на дітей (? — В. Ч.), українців і не-українців, десь від 12-го року життя і кінчаючи студентами вищих шкіл. Тому вона повинна бути написана найзрозумілішою мовою з простим поданням фактів, фактів і фактів". З цього виходить, що я мав би був у тому самому тексті задовольнити „дітей" і „молодь", школярів і „студентів вищих шкіл", з віковим діяпазоном від 12 до, очевидячки, 18 або, може, й вище років. Але чи це можливе? Адже в тій самій статті не може бути окремих „віконець" чи „сторінок" для читачів різного віку, як це все таки можна робити в журналах. Та й у цій книжці - енциклопедії такої „рябизни" в матеріялі не може бути. А крім того, треба сказати, що в проспекті задуманого видання, надісланого мені разом із замовленням статті, воно назване „Енциклопедією для молоді", — тільки для „молоді", без будь-якої згадки про „дітей". Ну, я й написав для „молоді"! А що значить „молодь" у психічному розвитку людини, про це можна довідатися з будь-якого підручника психології. Ось як написано про це в тому підручнику психології, що його я маю напохваті: „Основними етапами психічного розвитку підростаючої особистости, на які спирається наша практика виховання й навчання, є такі: переддошкільний вік (від народження до 3 років), дошкільне дитинство (від 3 до 7 р.), молодший шкільний вік (від 7 до 11 р.), середній шкільний вік (11 - 14 р.) і

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Редаґує Олена Климишин

СПІВПРАЦЯ БАТЬКІВ З ДИТЯЧОЮ СВІТЛИЧКОЮ

Діти почуваються певнішими себе, коли вони бачать, що оточення, а особливо їхні батьки й вчителі, стараються їх сприйняти й рахуються з їхніми почуттями та потребами.

Щоб дитині дати це почуття, батьки мусять самі почуватися певними та вміти передати свою впевненість своїм дітям. Вони мають змогу побільшити дитячу настанову до самовпевнености, збагнення вартости науки, розширення творчої діяльности, винахідливости та відповідальности.

Дитяча світличка дає можливість відчинити новий кругозір і дати нові директиви не тільки дітям, але й батькам. Зрозуміння і пошана між батьками й вчителькою дасть дитині нові великі можливості в її розвитку й збагненні нових дослідів і почувань.

Співпраця батьків із світличкою — це конечний елемент для розвитку їхньої дитини. Зв'язки між дітьми з одного боку, а батьками й вчителькою з другого — повинні бути досить сильними; мусять заіснувати належні пошана й зрозуміння.

Щоб цього досягнути, треба навести деякі завваги, які можуть допомогти успішно перевести в життя намічений плян.

І так: батьки повинні відбувати періодичні конференції з учителькою. Такі конференції важливі тим, що вони дозволяють запізнатися з учителькою і методою її навчання, а вчительку, у свою чергу, зможе запізнати з батьками. Таке обопільне знайомство матиме велике значення для загального росту дитини, її сприймання науки й соціяльно - суспільних вартостей;

батьки повинні цікавитися програмою навчання і запізнатися з методикою навчання;

природно, що батьки цікавляться тільки своєю дитиною. Проте, потрібно зацікавитися теж тими дітьми, які належать до тієї самої світлички, бо ж вони мають не абиякий вплив на вашу дитину. Невідкличною обставиною стане потреба запізнатися з батьками цих дітей. Це дасть змогу обговорити проблеми, що можуть існувати, як теж скріпити елемент однакового зацікавлення. Такі зустрічі звичайно мають дуже корисний вплив. Було б дуже побажаним, щоб родини час від часу сходилися. Такі сходини можуть створювати більш інтимні відносини, з чого діти можуть тільки скористати. При цій нагоді батьки можуть відіграти чималу ролю, коли б вони, наприклад, зацікавилися предметом забави, понаправляли поламані іграшки чи, евентуально, побудували нові;

батьки повинні брати участь у діяльності їхніх дітей і бути свідомими їхніх потреб;

батьки повинні знати основні ідеї навчання самих дітей;

було б не зле, коли б батьки приходили на лекції та бачили, як їхня дитина поводиться і як реаґує на всю обстанову. Дітей треба було б обсервувати без їхнього відома.

Прихильно наставлені батьки напевно потраплять зрозуміти, яке важливе значення світлички для росту їхніх дітей і старатимуться поширити подібні світлички в інших центрах українського поселення.

Проте, на цьому не кінчиться їхній обов'язок: по можливості вони повинні старатися, щоб кількість дітей в наших світличках не маліла, а, навпаки, прибувала. Тут треба докласти старань, щоб притягнути до співпраці дітей англомовних батьків, бо й вони можуть відіграти ролю в побудові майбутности українського народу в ЗСА.

Лідія Кріль
112 Відділ СУА

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО САДОЧКА

В Америці пів мільйона матерів; у них діти до п'яти років життя. Вони працюють і мусять залишити своїх дітей у садочках. В українській спільноті є відносно мало матерів, які постійно працюють під час перших п'ятьох років дитини, а ті, які працюють, дуже часто залишають дітей з членами родини або з довіреною особою. Ті американські матері, які мусять залишати дітей в щоденних садочках, домагаються, щоб рівень цих садочків і їхню програму, що існувала дотепер, змінити, цебто включити виховну програму.

Як провадити виховне заняття в садочку, щоб дитині сподобалося і щоб дитина якнайбільше скористала? Донедавна існувала думка, що діти, в яких нерозвинений на свій вік запас слів, належать тільки до низької суспільної верстви, проте психологи і педагоги простудіювали, ствердивши, що це неправильно. Соціяльна кляса батьків не відіграє ролі в розвитку словного багатства дитини. Багато батьків із середньої або вищої кляси (якщо клясифікувати суспільство) занедбують своїх дітей тим, що залишають їх із різними „бейбі - ситерами". Дитина тоді не має нагоди пізнати однієї особи, яка займає місце матері, як рівнож, ця особа не може добре пізнати дитини. Батьки також занедбують виховання дитини, дозволяючи їй надто довго дивитись на програму в телевізорі.

Появилася цікава статистика канадського філософа-педагога Маршала МакЛугана, в якій опубліковано, що дитина в Америці, до шостого року життя дивиться на телевізор від 3,000 до 4,000 годин. До вісімнадцятого року життя (закінчення гімназії), ця дитина перебуде при телевізорі 15,000 годин.

Звернімся тепер до української дитини. В Чикаґо садочок, яким провадить 29-ий Відділ СУА, відбувається три рази в тиждень. Можна обрахувати, що до шостого року життя, коли дитина починає свою науку в цілоденній школі, вона може відбути приблизно 670 годин в українськім садочку чи передшкіллі. До закінчення, ця дитина, перебуде приблизно 2,080 годин в українській школі. Хоча тих годин не багато, але якщо ще додати ввесь час, що українська дитина перебуває на різних сходинах, зайняттях і таборах при наших молодечих організаціях, то бачимо, що ця дитина має багато менше часу, щоб присвятити огляданню програми на телевізорі.

Не раз ми чули, що дитина в роках поміж три а п'ять є наче губка. Це правда. Колись існувала думка, що дитина не розуміє і не може вчитися до шостого року життя. Проте українські діти до цього віку володіють вже двома мовами. Вже в ранньому віці три - чотирирічна дитина може вчитися писати й читати; тільки, що це мусить бути переведене на її рівні. Діти бачать різні добрі дитячі виховні програми на телевізії і багато собі запам'ятовують (наприклад „Сесамі Стріт").

Поет Ґете написав, що „ми є оформлені і творені тим, що ми любимо". І саме в цьому основується найважче і найважливіше завдання батьків і української школи: передати любов до свого. Ця любов, якщо засіяна батьками і вчителькою у дуже ранньому віці, і плекана через молоденькі роки, залишиться на ціле життя. Батьки й посилають своїх дітей до українського садочка саме тому, що він — український. Інакше, не має потреби, щоб дітей не раз привозити з далеких околиць, їх можна б післати до американського садочка.

Проте український садочок повинен бути пристосований

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНКА З АВСТРАЛІЇ

Репортаж Леоніда Полтави

(1)

— Я називаюся Орися Жуківська, живу в Канберрі, працюю вчителькою математики в середній школі, де вчу дітей віком від 12 до 16 років. Я пластунка. Недавно мене призначили референтом молоді при Союзі Українських Організацій Австралії, СУОА.

Розмова відбулася в Ню Йорку. Середнього росту, у зручних для далекої подорожі штанях і светрі, панна Жуківська не кваплячись відповідає на запитання співрозмовця, який, перш за все, не може надивуватися її знанню української мови.

— Я народилася в Німеччині, в Штутґарті. Коли мала рік, родина переїхала до Австралії. Знаю українську мову завдяки батькам. У нас вдома не можна розмовляти іншою мовою, тільки українською. Я маю двох братів і сестру. Хоч у той час небагато, але ми мали також українські плити. Мій дід мав „Наталку Полтавку", всю оперету на плитах, це до певної міри допомагало вивчати мову, тільки до певної міри, бо ж то спів. Також Пласт і церква до певної міри сприяли тому, що ми, вирішили в Австралії, розмовляємо так по - українському, як чуєте. На таборах молоді в Австралії також не дозволяється говорити іншою мовою, крім української. Звичайно, всяк буває, — каже гостя усміхнувшись.

Прилетіла літаком спершу до Канади, відвідати родичів. Побувала в кількох містах, познайомилася з багатьма українськими людьми, а тепер — через Ню Йорк і Лос Анджелес — повертається після двомісячної мандрівки до Австралії, вдоволена всім що побачила. Має лише два побажання: щиро подякувати всім українцям, які виявили стільки товариськости й братерської уваги до українки з Австралії, а друге — побачити під час наступних відвідин, що в українських організаціях і установах тут затруднено більше молодих українців і українок, що старша ґенерація дійсно дає дорогу молодій ґенерації, „щоб українська кров не застоювалась".

— Яка ваша думка про українську мову серед нашої молоді в Австралії?

— Моє покоління (тобто ті, яким тепер кругло 25 років) — всі приблизно говорять добре, як і я, а дехто ще краще. Молодшому поколінню, яке тепер підростає, трохи тяжче. Мені здається, що тут часто є вина їхніх батьків, які часто готові говорити по - англійському. Це не стосується дійсно молодих батьків, а тієї, середньої ґенерації, між моїми батьками і молодими. Дехто з тієї ґенерації пробував навіть зі мною говорити по - англійському і з своїми дітьми, і тому мене не дивує, що їхні діти багато більше схильні розмовляти по - англійському, ніж по - українському.

— А що ви думаєте про долю української мови в Австралії серед наймолодших родин, які лише тепер закладаються?

— Тут бачимо дивне явище: доки хлопець із дівчиною ходять разом, а може навіть заручені, так вони говорять по - англійському більше, ніж по - українському. А з днем, коли одружаться, вони в хаті тільки по-українському говорять. Про мішані подружжя: не - українці багато не навчаться, хіба „добрий день", „добре" тощо, але вони приходять на українські імпрези дуже часто, родиною. Як буде з українською мовою у їхніх дітей, важко сказати. Я знаю одну родину, але дитині ще тільки 6 місяців — вона ніякою мовою ще не вміє... В районі Канберри знаю лише одну українську родину, де діти не говорять по-українському. Там батьки увесь час обоє працюють. Ті діти розуміють нашу мову, ходили й до школи, але мало говорять по - українському.

(Закінчення буде).

УККА Округи Морріс при праці

Випані, Н. Дж. — З „Української вісника" ч. 7-8 якраз тепер зроблено переклад на англійську мову статті М. Сагайдака „Детант". Згадану брошуру, вступну статтю до якої написала адвокат Нестор Олесницький, видано заходами Ню Джерзького Комітету Оборони В. Мороза і її розсилається всім членам Сенату та Палати Репрезентантів.

Брошуру можна набути, надсилаючи замовлення на адресу:

Ukrainian Congress Committee of Morris County P.O. Box 134, Whippany, N.J. 07381.

Ціна 1.00 доляра. Колядники в Нюарку зібрали біля 700 дол. на покриття коштів, пов'язаних з виданням цієї брошури. Увесь прибуток, якщо буде розпродана брошура, буде передано Комітетові Оборони В. Мороза.

Український Конгресовий Комітет Америки округи Морріс при тісній співпраці з Комітетом Оборони В. Мороза в Ню Джерзі поновив заходи в обороні В. Мороза в початку грудня м. р., збираючи знову підписи в формі петиції та ініціюючи надсилання індивідуальних листів до сенаторів та конгресменів. У висліді цих заходів конгресмен Пітер Г. Б. Фрілінгвизен вніс 5-го грудня м. р. резолюцію (н.Рес. 1488) в обороні В. Мороза. А пані М. Фенвік, що була обрана до теперішньої Палати Репрезентантів на місце згаданого конгресмена, зазначає в своєму листі від 11-го грудня м. р., що вона постарається довідатися про „заходи Америки відносно Мороза. Його ситуація, — пише п-і Фенвік, — направду трагічна і заслуговує на всю допомогу, яку ми можемо дати йому". Також сенатор Г. Вілямс у своєму листі від 20-го грудня пише, що він вислав листа до начальника тюрми, в якому прохав про належну мед. опіку над В. Морозом, вказуючи рівночасно на те, що він був співспонзором сенатської резолюції (Ч. 392), в якій прохається Президента висловити свою стурбованість долею В. Мороза. Одночасно і сенатор К. Кейс прислав лист, в якому, між іншим, пише, що він продовжуватиме наполягати на заходах в користь українських громадян у Совєтському Союзі, та що він переглине, в зв'язку з існуючою ситуацією, доповнення законодавства Експорт-Імпорт Банку, маючи на увазі ваші думки".

На кінець треба згадати ще про успішне переведення „Молитви солідарности" з політичними в'язнями в СССР у Морріставні, в якій взяло участь близько 500 осіб — українців і членів інших етнічних груп округи Морріс, серед яких були представники білоруських, жидівських, литовських і лотиських організацій та представників американського політичного світу. Ця „Молитва солідарности", що мала на меті оборону В. Мороза, була зорганізована нечисленною громадою окружного відділу УККА та при тісній співпраці членів Комітету Оборони В. Мороза в Ню Джерзі.

Є. Ф.

Самостійний виступ А. Добрянського

В репрезентативній залі меншого розміру Лінкольн Центру, Алис Таллі Гол, проспівав свій концерт, член Метопери, бас-баритон, Андрій Добрянський, в неділю 5-го січня 1975 р. Заля нова, акустика прекрасна, — добірна, майже виключно українська публіка. Програма культурна і цікава, проте з незрозумілим недоліком: закоротка. 16 пісень і арій, це підставове мінімум співацької програми в концерті. 10 точок, це без сумніву замала база для поважного виступу кожного співака. Щодо мовної сторінки, справа виглядала додатньо. Композиції подано'в чотирьох мовах: українською, італійською, французькою і німецькою.

В цілому виступ можна вважати вдалим, хоча співак не міг чомусь „знайти себе", цебто почуватись зовсім свобідно, як голосово так і інтерпретаційно, аж до самого кінця програми. На це могло скластись більше причин. Ось хочби одна з них, а саме, що в ділянці самостійного концерту, Добрянський має далеко менше досвіду і практики, як в оперовій. Та це з застінними виступами знимає. Тому й не дивно, що концерт започаткований солідною з ораторії Баха: „Терпіння св. Івана" був не зовсім переконливий. В трьох піснях Моцарта, бас почував себе вже краще і певніше. Йому особливо добре вдаються речі веселого чи пак гумористичного жанру, що його й мала третя пісня: „Рівольджете"... чи „Погляньте тільки на нього". З двох оперних арій — по першій — краще, як уже сказано вище, вийшла знову та весела арія Бізе, з опери: „Гарна дочка Перту". Арія Верді з „Дон Карлоса", це найкраща — і чи не найважча до виконання — басова арія у всій світовій оперній літературі. Дуже мало басів існує на цілому світі, що потраплять пережити цю арію і відтворити її зі всіма тонкощами, так як належить. Та Добрянський вибрив із нелегкого завдання майже задовільно. Добре сталось, що соліст вибрав куди цікавіші і вартісніші наші пісні, як попередніми разами, як ось тепер: Верниківського „Думу", пісню до поезії Ліни Костенко (без подання імени поетки в програмі), „На світі можна жить без еталонів", Ревуцького: „Монолог Тараса Бульби", що буває вставкою в опері Лисенка цієї ж назви, і перше виконання у Ню Йорку, Стецюкової: „Цар - Горох". Монолог, річ технічно і психологічно складна, драматична, отже треба ще довше над нею попрацювати, хоча вона зібрала й найдовші оплески; так же діло мається з „Думою". Гарно вийшла пісня до поезії Л. Костенко, а ще навіть ліпше весело-глумлива: „Цар-Горох", що з бігом часу буде в нього ще ефектовніша. На наддаток почули ми щось, музично зовсім невважливе, Заремби та гарненьку лемківську мініятюру в обробці І. Соневицького, бадьору і ритмічну: „Як ішов я з Дебречина".

Акомпаньював Роман Стецура. Вах звучав заголосно (чому фортепіяно було частинно відкрите?), Моцарт не зовсім був моцартівського характеру, а все інше було часом присмирне, а часом навіть краще, як присмирне.

Найголовнішою сторінкою виступу Добрянського було позайомлення слухачів із цінними і невідомими композиціями української музичної літератури.

Теодор Терен - Юськів

ЗВЕРНЕННЯ

Українські Громадяни Філядельфії та околиці!

У 1976 році в З'єднаних Стейтах Америки відбудуться урочисті святкування 200-річчя проголошення Американської Незалежности.

Українська спільнота в ЗСА, а зокрема українська громада у Філядельфії повинна належно підготовитися, щоб показати столітній вклад української еміграції у розбудову культурного, економічного та політичного життя стейту Пенсильвенії та ЗСА.

У 1976 р. відбудеться теж у Філядельфії Вселенський Евхаристійний Конгрес Католицької Церкви.

Філядельфія — це колиска американської незалежности і тому вона буде в 1976 р. центром уваги не тільки для громадян ЗСА, але теж для туристів із різних континентів світу. Українська спільнота повинна належно використати цю нагоду для української справи. Задемонструймо, що ми очікуємо за наш вклад у розбудову ЗСА відповідного трактування нашої, трудолюбивої спільноти в цій країні. Як Вам уже відомо, з ініціятиви Відділу УККА у Філядельфії був створений Громадський комітет (в складі понад 50 чоловік), в якому заступлені майже усі товариства. В цьому Громадському комітеті працюють три комісії, а саме: Комісія зв'язків — голова д-р Вол. Чума, Комісія: плянувально - програмова: голова: пані інж. С. Пушкар та Фінансова комісія: голова: інж. М. Ворецький.

Програмова комісія виготовила преліміна́рну програму, яка передбачує виставки: образотворчого та народного мистецтва, рухому виставку, український Фестиваль, довідник про українців Пенсильвенії, український город та будову музею українського народного та церковного мистецтва. Для зреалізування цього широкого пляну потрібно відповідних фінансових засобів. Усі заходи Громадського комітету для одержання державних, стейтових чи міських фондів досі залишилися безуспішними! Тому, щоб забезпечити зреалізування пляну Програмової комісії — Фінансова комісія приступає до переведення збіркової кампанії. Прелімінарний бюджет виносить 75.000 дол. без врахування фондів на будову музею. Фінансова Комісія поставила собі за ціль скромну цифру: зібрати в 1975 р. 25.000 дол.

І отсе Фінансова Комісія Громадського Комітету звертається до Вас, Шановні громадяни, за щедрими датками!

Віримо, що поміж нашими професіоналами, купцями, промисловцями, поміж нашими фінансовими установами та товариствами та поміж нашими заможнішими громадянами ми зумієсмо найти 250 жертводавців по 100 дол.

Збіркові переводитимемо при допомозі збірачів та дорогою безпосередніх вплат до:

1. Українська Щадниця:

Ukrainian Saving and Loan Ass'n
1321 W. Lindley Ave.
Philadelphia, Pa., 19141.
Konto: 5166.

2. Українська кредитова кооператива „Самопоміч":

Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union
4814 N. Broad St.,
Philadelphia, Pa., 19141
Konto: 3718.

3. Українська Щадниця „Тризуб":

Ukrainian Saving and Loan Ass'n "Trident"
2325 Brown St.,
Philadelphia, Pa., 19130.
Konto: OA-324.

4. Український Конгресовий Комітет — Відділ. Чеки висилати на:

5004 Old York Road,
Philadelphia, Pa., 19141.
"Ukrainian Bicentennial Committee Fund-Phila".

Спопуляризуймо і віддаймо гідно вклад української людини у розбудову Пенсильвенії та ЗСА!

За Громадський Комітет для відзначення 200-річчя ЗСА:

д-р Іван Скальчук
голова

інж. Роман Кравців
секретар

За Фінансову Комісію Громадського Комітету для відзначення 200-річчя ЗСА:

інж. Методій Борецький
голова

інж. Мирон Білас
секретар

Північний Бруклин відзначив Йорданське Свято та День Української Незалежности

Як уже стало традицією, день Незалежности та Соборности України громади північного Бруклина відзначують на Просфорі, яку улаштовується при церкві св. Духа.

Дня 19-го січня ц.р. вщерть виповнену учасниками свята громаду (коло 300 осіб) привітав в імені парохії та Об'єднаного Комітету В. Карась та попросив о. крилошанина Любомира Мудрого молитвою розпочати свято. При співі тропаря Богоявлення отці, парох Юрій Вінковський та Л. Мудрий, йорданською водою поблагословили трапезу.

Учні школи св. Духа, під керівництвом учительки Лінди Лярсен, відкрили мистецьку частину Просфори українськими колядами у старанному виконанні.

Милою несподіванкою була участь Школи Гри на Бандурі з Ню Йорку, які під проводом одної із учительок школи Ірини Чорної в складі Лінди Лярсен, Лідії Чорної, Христі Кінь, Ярчика Салєнка, Марка Івасикова, Зенона Вахіра та Івася Карася прибули, щоб звеличити це свято в Брукліні. Їх супроводили: голова школи М. Чорний, заступник голови Лідія Саленко та інж. В. Саленко.

Учні зі школи в першій частині відіграли в'язанку колядок, а Л. Чорна і Марко Івасиків відспівали при акомпаньяменті бандур щедрівку.

Святочне слово про йорського народу і завдання української спільноти, розсіяної по всій землі, виголосив о. крилошанин Любомир Мудрий.

Так склалось, що 16-го січня ц.р. припала третя річниця свячень відданого душпастиря о. Ю. Вінковського і при тій нагоді В. Карась в імені парохіян склав йому подяку за невтомну та щиру опіку, та передав щиросердечні побажання та многолітствія, яке присутні відспівали.

Після прийняття, яке спочивало в руках працьовитих парохіянок Софії Кравчук та Петра Микитина, та представлення гостей за почесним столом, Б. Карась, відкриваючи другу частину програми свята, навів у своїй короткій промові історичні події, що довели до цього пам'ятного дня 22-го січня. Із сцени, при звуці бандуристок Ірини Чорної та Лінди Лярсен до слів Кобзаря, лунали знову слова Четвертого Універсалу, які виголосив маестро Лев Рейнарович. В мистецькій частині виступали з ансамблю бандуристів при хорі „Думка", тріо Я. Саленко, Л. Чорна та М. Івасиків із прекрасно виконаною рапсодією. Хор під керівництвом маестра Л. Рейнаровича виконав гарно приготований репертуар, із сольо Стефанії Чепак - Пастор та Л. Рейнаровича.

На закінчення промовив до присутніх о. Юрій Вінковський, дякуючи всім учасникам і виконавцям свята, та просив до дальшої співпраці, взаємного вирозуміння і любови для добра і слави Бога, української церкви та українського народу. Молитвою за нарід та піснею до Бога закінчено свято у Брукліні.

Б. Б.

Лава присяжних розглядає нелеґальні підвишки в цінах цукру

Ню Йорк. — Речники Департаменту справедливости у вівторок, 18 січня, повідомили, що велика лава присяжних вже протягом кількох тижнів розглядає тут закиди, що деякі рафінерії цукру в 1974-му році нелегально домовилися між собою щодо підвишок в цінах цукру. Як відомо, протягом минулого року ціни на цукор збільшилися на 400 відсотків. Речники Департаменту справедливости відмовилися вказати, котрі рафінерії є під розглядом, а тільки сказали, що 4 рафінерії, фабрики яких знаходяться в східніх стейтах, одержали формальні виклики свідчити перед цією лавою. Ще минулого грудня лава присяжних в Сан Франсиско видала формальні обвинувачення проти 6-ох рафінерій цукру, фабрики яких знаходяться в середньозахідних і західних стейтах. Ці рафінерії також були обвинувачені в нелегальних домовленнях щодо цін на цукор.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в приміщенні цього Клюбу, у п'ятницю 31-го січня ц. р. о год. 7.30 вечора, відбудеться Літературний вечір письменника Михайла Островерха з нагоди появи його книжки „Верегами мандрівки". Участь в програмі вечора прийматимуть: Мирослава Ласовська, Ольга Соневицька, Марта Зелик та Ростислав Декайло зі Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької.

Вісті Комітету Українців Канади - Відділ Едмонтон

8-го листопада, під патронатом Відділу й Альбертської Провінційної Ради КУК, відбувся концерт Молоді ім. В. Мороза і Нескорених в Домі Української Молоді. Весь дохід призначено на оборону В. Мороза і Нескорених.

Заходами Української Православної Церкви в Канаді улаштовано 15-го листопада м.р. бенкет в пошану Владики Андрея з нагоди 50-ліття священства і 15-річчя єпископства.

24-го листопада м.р. Центральна Українців Католиків Едмонтонської єпархії, під головуванням д-ра М. Сігурович, улаштувала з нагоди ім'янин Владики Ніля вечірку.

На бенкеті в честь Владики Андрея і вечірці в пошану Владики Ніля, привіти від Відділу й Альбертської Провінційної Ради КУК склав голова інж. М. Бойко.

24-го листопада м.р. ансамбль „Мережі" улаштував успішний концерт в авдиторії укр. прав. катедри св. Івана.

В днях від 1-го до 3-го грудня м.р., в залі Українського Народного Дому відбулася виставка поштових значків Осипа Кокіля.

10-го грудня м.р. відбулося засідання управи Відділу КУК і Контрольної комісії в справі відбуття річних загальних зборів, улаштування Свята Державности (22-го січня) і Шевченківського концерту.

31-го грудня м.р. відбулася маніфестація під міською залею в обороні В. Мороза і нескорених. З ініціативи національних груп взяли участь представники польської, хорватської і балтійських народів. Господарем був М. Басюк. Промовцями були голова Відділу КУК інж. М. Бойко, посадник Едмонтону Вільям Гавреляк і д-р К. Папроцький, член Альбертської Леґіслятури, а головним промовцем був п. Заяць, член Комітету Торонто. Усі учасники перейшли з горіючими свічками до пам'ятника незнаного воїна, де голова Комітету оборони В. Мороза і нескорених М. Сус склав вінок.

Спеціяльна збірка на інвалідів

Чикаго, Ілл. — Об'єднання Вояків Українців в Америці переводить щорічну збірку перед українськими церквами в місяці листопаді — на інвалідів. Інваліди українців в стислому того слова значенні вема. Інваліди українських армій повмирали, а американської армії — мають державну опіку. Нащо ж властиво збираємо? Збираємо для тих нещасних, яким здоров'я не допису, яких старший вік гне до долу, яких пенсія чи інші доходи не вистачають. Є такі люди в Америці і в Европі. Є звичайні стрільці, підстаршини чи старшини, є й генерали. Відділ ОбВУА в Чикаго висилає зібрані гроші до Централі у Філядельфії, але окремо зі спеціяльного фонду допомагає фінансово потребуючим. І 1974-го року з того фонду відділ уділив дві допомоги в Чикаго і допомогу в Австрії. Немає рації згадувати імен, бо це виглядало б на саморекляму, хоча вона й потрібна.

Наталія Лозинська у 1974 році перевела збірку між своїми знайомими, що дала 250 дол. Пані Наталія, член ОбВУА — титулом б. урядовця УГА.

На її листу склали: д-р Іван Рудавський 35 дол., д-р Вол. Федишин 30 дол., д-р І. Єстремсбський і адв. Орест Попель по 15 дол. та д-р О. Клос, д-р Павло Сеница, д-р Василь Петрина, д-р Іван Лесейко, д-р Наталія Григорчук, д-р Теодор Ткачук, д-р Богдан Ткачук, д-р Григорій Лозинський, д-р Петро Гладкий, д-р Лев Муравський, д-р Мирослав Семчишин, д-р А. Остапчук, д-р Павло Надаєкевич, інж. Степан Куропась, д-р Ярослав Данилишин, по 10 дол. і д-р Арсен Шлур 5 дол.; разом 250 дол.

Степан Куропась
гол. Відд. ОбВУА

КИТАЙСЬКА НАДПОТУГА НА ОБРІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вують на зріст неполадків у світі і на розвиток конфлікту між надпотугами — ЗСА та СССР, а також на поглиблення економічних труднощів і протиріч між промисловими і економічно недорозвиненими країнами. „Сучасну міжнародну ситуацію далі характеризує великий безпорядок, який зростає щораз то більше і більше. Капіталістичний світ стоїть перед найсерйознішою економічною кризою від війни, і всі її основні протиріччя у світі загострюються", — говорив Чжоу Ен-лай.

Повторивши відому китайську фразу про те, що „країни хочуть незалежности, нації хочуть визволення, а народи прагнуть революції", Чжоу Ен-лай відзначив, що ключеву ролю у цьому „історичному розвиткові відіграє американсько - совєтський конфлікт, конфлікт двох надпотуг, „змагання між якими поширилися на всі частини світу, при чому у фокусі їхнього змагання перебуває тепер Европа. Совєтський соціял - імперіялізм „намагається пригодобатися Сходові, атакуючи Захід". Дві надпотуги є найбільшими міжнародними поневолювачами і експлуататорами сьогодні, і вони є джерелом нової світової війни. Їхні завзяті змагання мусять одного дня допровадити до світової війни".

На такому тлі Чжоу Енлай бачить вийняткову нагоду для комуністичного Китаю, який нібито навіть „не прагне бути надпотугою", є країною, що розвивається, і таким чином є природним союзником всіх поневолених і експлуатованих народів у всьому світі. За його словами, „третій світ є головною силою у боротьбі проти колоніялізму, імперіялізму і гегемонізму. Китай є соціялістичною країною, яка розвивається і належить до третього світу. Ми повинні скріпити нашу єдність з країнами і народами Азії, Африки і Латинської Америки і рішуче підтримувати їх у їхній боротьбі".

Очевидно, Китай пропонує також „мирне співіснування" з державами з „іншою соціяльною системою": Це в першій мірі стосується ЗСА, між якими і Китаєм „існують основні різниці". Китай, однак, готовий на те, щоб розвивати добросусідські і взаємовигідні взаємини з ЗСА і іншими капіталістичними країнами, прийнявши за основу відомі п'ять принципів, зокрема, коли йдеться про суверенність, територіяльну інтегральність, невтручання у внутрішні справи інших держав.

Китай і СССР

Згідно з поновною заявою китайського лідера, „совєтська правляча кліка зрадила марксизм - ленінізм, і наша дебата з ними (совєтськими керівниками) в справах принципів буде продовжуватися ще довгий час". Все таки, з китайського боку запропоновано полагодження конфлікту на рівні міждержавних відносин, мовляв, „ця дебата не повинна перешкоджати в тому, щоб втримувати нормальні державні взаємини між Китаєм і Совєтським Союзом".

Не зважаючи на таку нібито примирливу заяву, Чжоу Ен-лай відразу гостро заатакував СССР, стверджуючи, що „совєтський провід поробив ряд кроків з метою погіршити відносини між двома країнами, проводив підривні акції проти нашої країни, а навіть провокував збройні конфлікти на кордоні". Свою критику СССР Чжоу Ен-лай закінчив своєрідною „інструкцією" для Москви „сісти за стіл і чесно переговорювати, зробити щось, розв'язати деякі з проблем, перестати гратися в облудливі трюки". Ледве чи можна припускати, що після такої „вказівки" московські лідери захочуть „чесно переговорювати" з комуністичним Китаєм.

Розбудова нової надпотуги

З промови Чжоу Ен-лая можна виразно бачити, що комуністичний Китай після довшого періоду внутрішніх потрясень став на шлях інтенсивного господарського будівництва з метою забезпечити якнайнадійнішу базу для політичної і військової сили держави. Про це свідчить прийнятий Всекитайським Народним Конгресом господарський плян уряду і рішення перетворити Китай з військово і економічно відсталої країни у „могутню соціялістичну державу".

Проскція Чжоу Ен-лая виходить далеко за межі життя членів теперішнього політичного керівництва Китаю. Всі вони в основному вже напередодні закінчення своєї активної політичної кар'єри, але плян творення адміністраційної структури за принципом „три - в - одному", щоб забезпечити репрезентацію трьох поколінь одночасно, говорить за те, що теперішній китайський провід думає не тільки про сьогодні й завтра, а і далеко наперед, і хоче залучити до активної співпраці широкі кола населення і всі покоління.

На основі політичної ситуації в Китаї під сучасну пору можна зробити висновок, що там формується і зміцнюється велетенська політична сила, яка матиме всі дані на те, щоб заважити на долі усього людства, а на долі СССР у першу чергу.

ПРО НАШІ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

старший шкільний вік (14-17 р.). Середній шкільний вік називають часто підлітковим віком, а старший вік — ранньою юністю". („Психологія", підручник для педагогічних інститутів, „Радянська школа", Київ, 1955 р., стор 87). З цього видно, що навіть 17-річчя — це тільки „рання юність", а не справжня „молодь". Але це люди вже з закінченою середньою освітою, які знають, що таке „Асирія", де „лежить" Аральське море, бо й, напевно, багато більше з усіх галузей сучасного людського знання. І я, кажу, для молоді такого розвитку та знань свою статтю й написав.

Отже, згаданий редактор насамперед мусів би був виразно визначити вікову й освітню категорію своїх майбутніх читачів, а тоді й замовляти статті. Я не знаю, яка наукова кваліфікація у цього редактора(а без наукової кваліфікації за таку справу, як редагування енциклопедії, не можна братись), як також невідомий мені й його науковий фах (спеціяльність), але з тих „порад", які він мені разом із поверненням статті в своєму довгому листі подав, видно, що не знає психічного розвитку людини, що він не педагог, а тим більше не мовознавець. А крім того, і найученіший редактор енциклопедії не може нашого часу бути всезнаєм та втручатися у писання авторів-фахівців. У завдання редакторів енциклопедичних видань входить тільки визначення наукового рівня свого видання та недопускання до порушування його. Рівень видання може бути розрахований на будь - який із згаданих вище віково - освітніх етапів у розвитку людини, навіть для переддошкільного віку, для якого може бути добір усяких забавок, — але він мусить бути визначений наперед і в здійсненні витриманий до кінця.

Між іншим, це обов'язкове не тільки для видавання таких енциклопедій, а й для наших дитячих світличок, дитячих садочків, „рідних шкіл" усіх родів та курсів українознавства, де часто в них так чи тим категоріям слухачів подають невідповідний матеріял (напр., слухачам „молодшого шкільного віку" — „Слово о полку Ігореві" або навіть релігійно - полемічну літературу XVII ст., як я про це чув на одних учительських зборах у Ню Йорку).

Пам'яті Івана Волощука

Світлої пам'яті Івасеві Господь назначив останні турне серед дерев знищених, саме як кінчався листопад. Навіть його вік молодої, свідомої, патріотичної людини починався листопадом. Він вже був вісімнадцятирічним юнаком як постав Листопадовий Зрив; тоді він скінчив Учительську Семінарію в Коломиї і зразу включився в діло будови З УНР. У міру його спроможностей виконував різні доручені йому адміністративні функції з рамени Військової Організації.

Після нашої невдачі, прийшли роки куди гірші за австрійські — польська окупація, українці стали польськими громадянами. Св. п. І. Волощук, відбувши обов'язкову військову повинність у польській армії, не міг дістати державної посади, а й над його батьком, залізничним функціонарем постійно висів „меч Дамола".

Змалку любив театр і тому, будучи ще малим школярем у рідних. Матіївцях, організував дитячі вистави. Молодечі театральні вистави організував у своїй Учительській Семінарії в Коломиї. Правда, сам менше виступав на сцені, зате його улюбленою працею в театральній ділянці було зорганізування сценічних виступів. Цього року минає 50 літ його невтомної праці як театрального адміністратора українських театрів. У 1931 р. був директором театру, який згодом перейшов на т. зв. кооперативні основи, прийнявши назву „Заграва"; його мистецьким керівником у той час був 29-річний Олесь Степовий, після смерти якого мистецький провід цього театру обняв Володимир Блавацький. Рік пізніше І. Волощук став адміністративним керівником театру ім. І. Тобілевича, в якому працював аж до з'єднання з театром „Заграва" в один репрезентативний Український Театр ім. І. Котляревського. В 1938 р. св. п. І. Волощук боляче пережив смерть Миколи Бенцаля в Коломиї; він же був найближчим співробітником великого актора.

З вибухом Другої світової війни підпадає загальній мобілізації і по 3-тижневому поневірянні, повертається до своєї театральної братії, вона бо правила йому за найближчу родину.

Любив усіх і всі його любили. Мав кришталевий характер, був добродушним, завжди всміхненим, з почуттям здорового гумору. Свої обов'язки в театрі сповняв незвичайно совісно, до пересади точний, докладний і чесний.

Таким був ціле своє трудолюбне життя. Осінню восени 1939 р. у Львові ввесь жив своєю сім'єю. Більш прикладного мужа і батька годі собі уявити. Саме тоді він керував адміністрацією славної хорової Капелі „Трембіта" і відбував кількамісячне турне по Україні й інших союзних республіках, чим засвідчив свій великий адміністративний хист. Радів як дитина розповідаючи про історичні пам'ятки України, що їх бачив на власні очі, та з великим захопленням оповідав про прогулянку „Трембіти" на могилу Тараса Шевченка. Наче почуваючи, удалось йому вихитритися від чергового турне, з якого хористи вже не вспіли повернутися — застукала їх німецько-большевицька війна. Якраз тоді то переніся він на працю до Станиславова, на адміністративному пості керуючи місцевою фільгармонією.

За німецької окупації переїжджає до Коломиї на становище адміністративного керівника місцевого театру, звідкіль подається на еміграцію до Німеччини.

Останніх 25 років прожив у Філядельфії, тяжко фізично працюючи наспіл із своєю дружиною, щоб виховати двоє дітей і дати їм високу освіту. Цього очевидно він доконав. Дочекався троє внучат, яких любив до безтями.

Не дивлячись на різні життьові ускладнення працював не тільки останні десять років у „Театрі - в п'ятницю", але також як громадський і церковний діяч з перших днів його тут перебування.

Будучи на чужині тужив за своїми Карпатами й тому радів як дитина, коли Об'єднання Мистців Української сцени відбувало свій перший З'їзд на „Верховині", яка нагадувала йому рідні сторони.

Я. К.

Значення українського садочка

(Закінчення зі стор. 2-ої)

до цілого розвитку дитини й до американського сучасного довкілля, бо дитина в ньому росте і його розуміє. Дитина повинна розвиватися умово, фізично, емоційно, суспільно, розвиватись у творчих ділянках. Виховна Рада і учительки нашого садочка в Чикаго так саме запланували свою працю, щоб збагатити усі ділянки в розвитку дитини. Наші учительки (Ірена Олексюк, Дана Дика і Катя Івасишин), дають змогу дітям оповідати про свої власні переживання і слухати й переповідати різні байки. Тут діти часто змінюють зміст оповідань по своєму, але це дає дітям нагоду поплисатись своєю уявою. На пам'ять діти вчаться багато менше чим колись, хоча знають багато пісень і деякі віршики.

Діти вправляють руханку не тільки, щоб скоординувати свої рухи, але, щоб вони відчули, що можна мати контролю над своїм тілом. Діти ходили на прогулянку до пекарні, до м'ясарні, до друкарні і в околиці, де можна побачити різні машини чи зайняття. Яка ж це була радість дітей, коли вони побирали на себе хвартушки і малювали пензлями й фарбами образки і навіть скульптури при допомозі нашим мисткинь! А які батьки були здивовані, коли учительки показували новий фільм про ведмедів з України. Програма змінюється кожного тижня і тому існує різноманітність. Все, що діти бачать, є для них цікаве; вони навіть не спостерігають, коли вчать українську букву і українській мові. В садочку їм все подобається і водночас у них росте любов до свого. Коли батьки це бачать, то й у них зростає бажання до дальшої праці у вихованні дитини з глибоким відчуттям до того, що українське, рівномірно із розвитком всіх потреб дитини. Садочок це — перша зустріч дитини із „школою". Треба старатись, щоб тут їй подобалося, щоб дитина з охотою продовжувала свою науку.

Марта Форович
101-ий Відділ СУА

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕОДОЗІЯ СИДОРАК, членка УНСоюзу, Відд. ч. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку. Померла 23 грудня 1974 на 74-му році життя. Покійна народилася в Слобода Золота — Бережанщина і стала членкою УНСоюзу в 1950 році. Полишила в смутку родину: Ольгу Іваськів з мужем Ярославом і синами Левком і Олесем, Марію Зубрицьку з дружиною Марією і Володимиром. Похорон відбувся 28-го грудня 1974 на цвинтарі св. Марії в Філядельфії.
Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу

ВАСИЛЬ ПАСІЧНИК, член УНСоюзу, Відд. ч. 292 Т-ва св. І. Хрестителя в Детройт, Міч. Помер 25 грудня 1974 на 63 р. життя. Пок. народився в 1911 р. на Україні, і став членом УНСоюзу в 1953 році. Полишив в смутку дружину Марію, брата Стефана. Похорон відбувся 4-го січня 1975 на цвинтарі Мт. Олівет в Детройт, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
Петро Федак

Інж. ВІКТОР ВАКУЛОВСЬКИЙ, член УНСоюзу, Відд. ч. 397 Т-ва ім. св. Ольги в Філядельфії, Па. Помер 26 листопада в Філядельфії на 79 р. життя. Пок. народився 10-6-1895 в Чернігів, Україна і став членом УНСоюзу в 1958 році. Полишив у Філядельфії, Па. Помер 26 доньки Вікторію і Марійку, племінницю Світлану з родиною, племінника Вадима Вакуловського. Похорон відбувся 30 листопада 1974 на цвинтарі св. Андрія у Савт Бавнд Брук, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Нич

ТИМКО БЕРЕЗЮК, член УНСоюзу, Відд. ч. 175 Т-ва св. о. Николая в Детройті. Помер 19 листопада 1974 р. на 64 р. життя. Пок. народився в 1910 р. в Богатківцях, пов. Підгайці, і став членом УНСоюзу в 1950 р. Полишив у смутку дружину Анну, Ярославу Стоchанська, Марія Барабан і Анна Чопик — сестри в Україні. Похорон відбувся 23-го листопада 1974 на цвинтарі Сейнт Гедвіг в Детройт, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
Ярослав Базюк

ТИМОТІ ВОЛТЕР ЛЮ, член Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, помер 15 грудня 1974 на 17 р. ж. Став членом УНС в 1957 р. Залишив в смутку батька Володимира, мати Дороту, брата Теодора і сестру Дороту. Похований на цвинтарі свв. Петра і Павла в Парма, Огайо, 18-го грудня 1974 р.
Вічна Йому пам'ять!
Григорій Кисіль, секр.

МИХАЙЛО ТРІЛЬ, член УНСоюзу, Відд. ч. 423 Т-ва С. Коновальця в Чікаго. Помер 18 листопада 1974 на 74 р. життя. Покійний народився 1900 р. в Ракішц, Україна і став членом УНСоюзу 1956 Полишив в смутку дружину Наталю, 3 доньки і одного сина в Україні, 13 внуків і 4 правнуків.— Похорон відбувся 26-го листопада 1974 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаго.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Буртник

ПАРАНЯ ХАЗ, членка УНСоюзу, Відд. ч. 47 Т-ва ім Ольги Васарабової в Бетлегем, Па. Померла 8-го грудня 1974 на 80 р. життя. Покійна народилася в 1893 р. в селі Бутини, повіт Сокаль і стала членкою УНСоюзу в 1930 році. Полишила в смутку доньку Анну і внуку Патріцію. Похорон відбувся 11-го грудня 1974 р. на цвинтарі Юніон Семетері в Геллертові, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Анна Гарас

МИХАЙЛ БУКАТА, член УНС Відд. 383 Т-ва св. ап. Петра і Павла в Бриджпорті Па., помер 7 січня 1975 р. на 58 р. ж. Нар. 1916 р. в Фолл Рівер, Масс., а членом УНС став в 1934 р. Полишив в смутку дружину Нозефін, дочку Марію, двох синів Івана і Роберта, двох внуків, матір і сестру Марію Шевчук.Похований 10 січня 1975 на цвинтарі Свв. Ап. Петра і Павла, в Аппер Меріон, Па.
Вічна Йому пам'ять!
Йосиф Хома, секр.

ОЛЕКСА МАКСИМОВИЧ, — член УНС Відд. 114 Т-ва св. Володимира в Чікаго, помер 8 грудня 1974 р. на 78 р. ж. Нар. 1896 р. в Річичанах і став членом УНС 1939 р. Полишив в смутку сина Степана з дружиною, сестру Янінку в Україні і трое внуків. Похований на цв. св. Миколая в Парк Рідж.
Секретар

АННА МОРОХ, — членка УНС Відд. 8 Подільська Січ в Йонкерс, Н. Й., померла 20 грудня 1974 р. на 54 р. ж. Нар. 31 січня 1920 р. Йонкерс, Н. Й., стала членкою УНС в 1962 р. Полишила в смутку мужа Івана. Похоронено її на цв. Мт. Гоуп, Гейстінг, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Василь Мандзій, секр.

ВАСИЛЬ ЧОРНИЙ, — член УНС Відд. 106 В-ва св. о. Николая в Чікаго, помер 29 січня 1974 на 59 р. ж. Нар. 1915 р. в Західній Україні, став членом УНС в 1950 р. Полишив в смутку дружину Ольгу, доньку Богдану зам. Дикий з мужем сина Андрія з дружиною та дальшу Родину. Похорон відбувся 31 січня 1974 р. на цв. св. о. Николая в Чікаго.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу 106 Братства св. о. Николая в Чікаго

АНАСТАЗІЯ КОВАН, членка 120 Відділу Згода в Бронкс, Н. Й. помер 21 грудня 1974 р. на 78 р. ж. Нар. в Николаїв пов. Вібрка, стала членом УНСоюзу 30 серпня 1941 р. Залишила в смутку 2 дочки і одного сина.
Вічна Їй пам'ять!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 2-го ЛЮТОГО 1975 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Поступовий Клюб, 70 Відд., о год. 3 по пол. в УНДомі, 90 Флїт вул. Проситься чл. прибути на збори, є до полагодження деякі справи. — М. Шереметьєвич, предс., М. Жук, секр.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Товариства Українська Січ — 39 Відд., о год. 2-ій по пол. в Відд. бюрі УНДому. Членські вкладки можна вплачувати: в суботу від год. 6-9 веч. і в неділю від 1-3 по пол. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки та прибути на збори. — Управа.

СУБОТА, 8-го ЛЮТОГО 1975 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори В-ва ім. Ів. Хрестителя 270 Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі. Проситься чл. вирівняти вкладки, — Управа Відділу на 1975 р.: А. Струк, предс., В. Бутковський, заст., С. Островський, фін. секр., Л. Зиман, заст., В. Бутковський, рек. секр., В. Карий, Т. Бойко і Л. Ляхоцька — Контр. Ком. Л. Зиман і К. Салюк — опікуни хворих. С. Островський і А. Струк — організ. представники до УККА і до Надгудсонської Округи УНС. — Управа.

7245, ЛОРД ГРЕЙСТОВК РЯТУЄ ЖИТТЯ МОРЯКА

„В момент, коли капітан стрілив з револьвера в моряка, Лорд Грейсток підступив і вдарив його по руці, рятуючи життя „чорного Михайла."

„Але іскра бунту вже була заведена..."

„Пізніше, коли мама і тато повернулися до своєї кабіни, то вона була пограбована... Але зникло тільки кілька револьверів і амуніція!"